

ПРАВОВЕ ПІДГРУНТЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ У ЗВО УКРАЇНИ

*Деділова Т.В., к.е.н., доцент
Горохова А.А., здобувачка вищої освіти (бакалаврського) рівня,
освітня програма «Економіка»
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

З демократизацією українського суспільства зростає важливість гендерної освіти, яка є ключовою ланкою у впровадженні принципів гендерної рівності. Це сприяє реалізації прав особистості та активнішій участі у економічному, політичному, соціальному і культурному житті. Формування підвалин гендерних знань відповідає завданням модернізації діяльності ЗВО та впровадженню принципів Болонського процесу для покращення якості університетської освіти. Якщо гендерні знання базуються на теорії гендеру та ідеях гендерного підходу, то запровадження гендерних стратегій у вищій освіті повинне базуватися на Державних стандартах вищої освіти та компетентістному підході, спрямованих на соціопсихологічні гендерні орієнтири й гендерний напрям моделі фахівця.

В Україні наразі існують всі необхідні правові основи для запровадження гендерної освіти у ЗВО, що ґрунтуються на кількох ключових документах, зокрема: Законі України «Про вищу освіту» [1]; Національній доповіді Уряду України «Цілі сталого розвитку України 2016-2030» [2]. Важливим також є документ Ради Європи під назвою «Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки» [3], прийнятий у 2018 році.

За останні роки Уряд України затвердив низку нормативно-правових документів в сфері забезпечення рівності прав та можливостей жінок і

чоловіків. Зокрема, було затверджено «Національний плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року» [4], «Національну стратегію подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року» [5]. Такі зміни в українському законодавстві в площині формування та забезпечення гендерної рівності відбуваються відповідно до міжнародних стандартів та вимог. З метою виконання зобов'язань з приводу інтеграції гендерних принципів, які взяв на себе Уряд України в рамках міжнародної ініціативи «Партнерство Біарріц» для просування гендерної рівності, Кабінет Міністрів України схвалив «Стратегію впровадження гендерної рівності в освіті до 2030 року» [6]. Відповідне рішення було затверджене розпорядженням Уряду №1163-р від 20 грудня 2022 року, а також ухвалено операційний план заходів на 2022-2024 роки для забезпечення її реалізації. Стратегія встановлює основні принципи, визначає цільові аудиторії, а також окреслює стратегічні цілі та завдання для впровадження державної політики, спрямованої на забезпечення рівності прав і можливостей для жінок та чоловіків у освітній сфері.

Таким чином, запровадження гендерної освіти у закладах вищої освіти України є необхідним кроком у контексті демократизації суспільства та впровадження принципів гендерної рівності. Існуюча правова база, що включає низку національних і міжнародних документів, таких як Закон України «Про вищу освіту», Стратегія гендерної рівності Ради Європи та затверджені урядові плани дій, створює міцне підґрунтя для впровадження гендерних знань у систему вищої освіти. Важливість гендерної освіти полягає не лише у формуванні нових знань і компетенцій, але й у сприянні соціальній справедливості, рівності прав та можливостей, що відповідає сучасним міжнародним стандартам. Успішна реалізація цих ініціатив сприятиме не лише підвищенню якості освіти, але й створенню

умов для активної участі всіх громадян у політичному, економічному та соціальному житті країни.

Література:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII : станом на 16 серп. 2024 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 10.10.2024).

2. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf> (дата звернення: 10.10.2024).

3. Рада Європи. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки. URL: <https://rm.coe.int/coe-ge-strategy-2018-2023-ukr-final-ts/16808ae59c> (дата звернення: 10.10.2024).

4. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року : Розпорядж. Каб. Міністрів від 28.10.2022 р. № 1544-р : станом на 16 груд. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-p#Text> (дата звернення: 10.10.2024).

5. Про схвалення Національної стратегії подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року : Розпорядж. Каб. Міністрів від 15.09.2023 р. № 815-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/815-2023-p#Text> (дата звернення: 10.10.2024).

6. Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердження операційного плану заходів на 2022-2024 роки з її реалізації : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 20.12.2022 р. № 1163-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2022-p#Text> (дата звернення: 10.10.2024).